10.12.2018

Raisio Oyj
Minna Oravuo, viljapäällikkö
minna.oravuo@raisio.com

Viite: Asiantuntijalausunto eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle
Asia: HE 114/2018 pv Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi muuntogeenisen organismin viljelyn rajoittamisesta

Muuntogeenisten viljelykasvien viljely Euroopassa on vähäistä. Suomessa ei kyseisiä kasveja viljellä lainkaan. Erityisesti Suomen maantieteellisestä sijainnista johtuen ei ole todennäköistäkään että aivan lähivuosina Suomessa viljeltäisiin muuntogeenisiä viljelykasveja. Siitä huolimatta on hyvä, että nyt on valmistelussa lainsäädäntöä kyseistä tilannetta varten.

Uusien kasvilajikkeiden jalostuksen tavoitteena on luoda joko viljelytekniikaltaan tai käyttötarkoitukseltaan aikaisempia parempia tai soveltuvampia kasvilajikkeita. Tämä on tavoitteena myös silloin kun jalostuksen menetelmänä on käytetty geenimuuntelua. Muuntogeenisten kasvien viljely edellyttää Euroopassa hyvin tiukkaa hyväksymismenettelyä, jonka kautta varmistutaan, että viljelyyn hyväksyttävä lajike ei aiheuta vaaraa tai haittaa ympäristölle, eläimille tai ihmisille. Kyseisen hyväksymismenettelyn pitäisi varmistaa lajikkeen turvallinen viljely koko EU:n alueella.

Viljelyn tuottavuuden ja mielekkyyden edellyksenä on, että viljelijällä on parhaat mahdolliset lajikkeet käytössä. Koko ajan kasvava ruuan tarve ja mm. ilmaston muutoksen aiheuttamat rajut muutokset kasvuolosuhteisiin, saattavat aiheuttaa aikaisempaa suurempaa tarvetta jalostaa uusia parempia viljelykasvien lajikkeita.

Muuntogeenisten organismien käyttö herättää paljon myös periaatteellista suhtautumista. Kuluttajalla, elintarvikkeiden valmistajalla tai kotieläinten kasvattajalla onkin oltava oikeus tietää sisältääkö hänen käyttämänsä tuotteet muuntogeenistä organismia. Siksi on tärkeää, että muuntogeenisten kasvien viljelyssä ja käytössä erilläänpito on mahdollista koko ketjussa pellolta pöytään. Viljelyssä erillään pitovaatimukset vaihtelevat viljelykasvilajeittain ja lajikkeittain ja rinnakkaisviljely säädetään omalla lainsäädännöllä. Muuntogeenisten kasvien sadon korjuuta, varastointia, kuljetuksia, käyttöä, erilläänpitoa ja merkintöjä säätää oma lainsäädäntönsä.

Komission direktiivi antaa jäsenmaalle mahdollisuuden rajoittaa geenimuunneltujen kasvien viljelyä. Lakiehdotuksen mukaan perusteet rajoitukselle tulee olla perusteltuja ja syrjimättömiä. Jos ja kun Suomen olosuhteisiin on tuotettu ja hyväksytty muuntogeeninen viljelykasvi on tärkeää, että viljelijöillä on halutessaan mahdollisuus ottaa käyttöön tällaiset viljelykasvit eikä niiden viljelyä tule kevein perustein rajoittaa tai kieltää. Lainsäätäjän tuleekin varmistaa kyseisellä lailla, että viljelijöiden tasapuolinen kohtelu toteutuu.

Lain perusteluissa todetaan, että taloudelliset vaikutukset kohdistuvat lähinnä viranomaisiin. Välillisiä kustannuksia syntyy kuitenkin aina toiminnanharjoittajalle, kun minkään tasoisia rajoituksia asetetaan ja siihen liittyvää hallintoa ja valvontaa perustetaan.

Lain 5 § todetaan, että viljelyä voidaan rajoittaa jo lupamenettelyn aikana. On syytä korostaa, että jos lupaprosessit ovat pitkiä, niin myös tämä voi aiheuttaa epätietoisuutta ja kustannuksia toiminnanharjoittajille.

Raisio-konserni on sitoutunut geenimuuntelemattomien raaka-aineiden käyttöön. Merkittävänä elintarvikkeiden ja rehujen valmistajana Raisio korostaa, että erilaisten raaka-aineiden tuotannossa ja käytössä pystytään varmistamaan erilaatuisten aineosien erillään pito.